

LIANE WSOY MORIARTY

»Uskomaton taidonnäyte...
Älykäs, terävä ja vastustamattoman lumoava.»

– DAILY MAIL

A surreal landscape with a tree of red apples and a fallen bicycle. The scene is set against a gradient background from blue at the top to pink at the bottom. The tree is dark with many bright red apples. The bicycle is silver and lies on its side on a ground covered in small red flowers or petals.

OMENA EI KAUAS PUTOAA

LIANE MORIARTY

Omena ei kauas putoa

Suomentanut Helene Bützow

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Apple Never Falls

COPYRIGHT © 2021, LIANE MORIARTY

SUOMENKIELINEN LAITOS © HELENE BÜTZOW JA WSOY 2022

ISBN 978-951-0-47881-3

PAINETTU EU:SSA

Rakastavasti äidilleni

PROLOGI

Pyörä lojui tienposkessa harmaatammen alla ohjaustanko oudosti pystyssä, aivan kuin se olisi paiskattu sinne vihan vimmassa.

Oli varhainen lauantaiamu, helleaallon viides päivä. Eri puolilla osavaltiota roihusi yhä yli viisikymmentä sitkeää maastopaloa. Kuudessa kaupungissa oli annettu evakuointivaroitus, mutta täällä Sydneyn esikaupungissa vaarassa olivat vain astmaatikot, ja heitä oli kehoitettu pysymään sisällä. Kaupunki oli kietoutunut savu-usvaan, joka oli väriltään häijyn kellertävänharmaata ja sakeaa kuin Lontoon sumu.

Tyhjillä kaduilla oli hiljaista lukuun ottamatta kaskaiden metelöintiä maan alla. Ihmiset nukkuivat kuuman, rähinäunien täyttämän yön jälkeen, aamuvirkut haukottelivat ja vierittivät puhelimesta päivityksiä.

Hylätty polkupyörä oli tuliterä, ja sitä mainostettiin »naisen vintagepyöränä»: se oli mintunvihreä, seitsemänvaihtainen, siinä oli ruskea nahkasatula ja edessä valkoinen punottu kori. Se oli ajokki, jonka oli määrä herättää mielikuvia pyöräilystä eurooppalaisen vuoriston raikkaassa viileässä ilmassa, päässä kypärän sijasta pehmeä baskeri ja kainalossa patonki.

Puun alla kuivassa heinikossa virui neljä vihreää omenaa, kuin ne olisivat pudonneet pyörän korista ja kierineet sinne tänne.

Pyörän hopeanharmaiden pintojen päälle oli asettunut perhekunta mustia lihakärpäsiä, jotka näyttivät liikkumatto-muudessaan kuolleilta.

Auto, Holden Commodore V8, värähteli kasarirockin tahdissa lähestyessään risteuksen suunnasta, ajoi aivan liian kovaa perheiden asuttamalla alueella.

Jarruvalot leimahtivat, auto jarrutti renkaat ulvoen ja pysähtyi pyörän viereen. Musiikki loppui. Kuljettaja nousi autosta tupakka suussa. Hän oli laiha, paljasjaloin ja paljasrinnoin, yllään vain siniset jalkapallosortsit. Hän jätti kuljettajan oven auki, sipsutti harjaantuneen sulokkaasti kuin balettitantsija jo kuumenneen asfaltin poikki heinikkoon ja kyykistyi katsomaan pyörää. Hän siveli pyörän puhjennutta eturengasta kuin haavoittuneen eläimen raajaa. Kärpäset pörisivät yhtäkkiä valpastuneina ja huolestuneina.

Mies katsoi autiota katua kumpaankin suuntaan, imaisi silmät viiruina savukettaan, kohautti olkapäitään, tarttui toisella kädellä pyörään ja nousi. Hän meni autolle ja nosti pyörän tavaratilaan kuin ostokset, irrotti eturenkaan näppärästi pikavivusta saadakseen pyörän mahtumaan sisään.

Hän palasi autoon, paiskasi oven kiinni ja naputti rattia AC/DC:n *Highway to Hell* -kappaleen tahdissa, tyytyväisenä itseensä. Eilen oli ilmeisesti ollut Pyhän Valentinuksen päivä, ja vaikka hän ei uskonut sellaiseen kapitalistiseen paskaan, hän aikoi antaa pyörän vaimolleen ja sanoa: Myöhästynyt Valentinuksen päivää, muru, ja samalla hän iskisi ironisesti silmää tavalla, joka hyvittäisi mokat, ja todennäköisesti hänellä kävisi illalla tuuri.

Hänellä ei käynyt tuuri. Aivan päinvastoin. Kaksikymmentä minuuttia myöhemmin hän kuoli silmänräpäyksessä nokkakolarissa. Moottoritieltä tuleva rekkakuski ei nähnyt pysähtymismerkkiä liian isoksi kasvaneen ambrapuun takana. Paikalliset asukkaat olivat valittaneet merkin peittymisestä jo monta kuukautta. Onnettomuus oli vain ajan kysymys, he sanoivat, ja nyt aika oli tullut.

Omenat nahistuivat nopeasti auringossa.

Tarjoilija lähestyi taas pöytää ja pani merkille, että kaikki seurueen jäsenet istuivat samalla tavalla, nilkat tuolin etujalkojen ympärille koukistettuina kuin estääkseen istuimia karkaamasta.

»Anteeksi?»

Asiakkaat eivät kuulleet. Kaikki puhuivat yhtä aikaa, toisensa päälle. He olivat aivan varmasti sukua. He kuulostivatkin samalta: kaikilla oli matala ja tumma, käheähkö ääni. Ihmisiä joilla oli kipeä kurkku ja salaisuuksia.

»Tarkasti ottaen hän ei ole kadonnut. Hän lähetti meille tekstarin.»

»En ihan totta voi uskoa, että hän ei vastaa puhelimeen. Hänhän vastaa aina.»

»Isä sanoi, että hänen uusi pyöränsä on poissa.»

»Mitä? Onpa outoa.»

»Hänkö siis sotki pyörällä auringonlaskuun?»

»Mutta ei ottanut kypärää. Se on minusta tosi omituista.»

»Olen sitä mieltä, että meidän on tehtävä katoamisilmoitus.»

»Nyt on kulunut jo yli viikko. Se on liian pitkä aika.»

»Sanoin jo, että tarkasti ottaen hän ei ole – »

»Hän täyttää kaikki kadonneen kriteerit, koska *emme tiedä, missä hän on.*»

Tarjoilija korotti ääntään niin, että se oli jo vaarallisen lähellä töykeää. »Oletteko jo päättäneet?»

Asiakkaat eivät kuulleet.

»Onko kukaan käynyt vielä paikan päällä?»

»Isä pyysi, etten menisi. Hän sanoi olevansa 'hyvin kiireinen.'»

»Kiireinen vai? Mikä kiire hänellä muka on?»

Tarjoilija kierteli seuruetta tuolien ja seinän välissä siinä toivossa, että joku huomaisi hänet.

»Tiedättekö, mitä voisi tapahtua jos tekisimme katoamisilmoituksen?» Nyt oli äänessä komeampi mies. Hänellä

oli yllään pitkähihainen pellavapaita, jonka hihat oli kääritty kyynärpäihin, sortsit ja kengät ilman sukkia. Tarjoilija arvioi hänet vähän yli kolmekymmppiseksi, hänellä oli leukaparta ja tosi-tv-tähden tai kiinteistövälittäjän laimeahkoa karismaattista viehätysvoimaa. »Poliisi epäilisi isää.»

»Mistä muka?» kysyi toinen mies, joka oli nuhjuisempi, tukevampi ja halvempi muunnos ensimmäisestä. Hänellä ei ollut leukapartaa, mutta parranajo olisi ollut tarpeen.

»Siitä että... kyllä se tiedetään.» Laadukkaamman näköinen veli vetäisi sormen kaulansa yli.

Tarjoilija jähmettyi. Tämä oli paras keskustelu, jonka hän oli kuullut koko kahvilauransa aikana.

»Voi luoja, Troy.» Halvemman oloinen veli puhalsi ilmaa keuhkoistaan. »Tuo ei naurata.»

Toinen mies kohautti olkapäitään. »Poliisi kysyy, oliko heillä riitaa. Ja isän mukaan oli.»

»Mutta ei kai nyt sentään –»

»Ehkä isällä oli jotakin tekemistä asian kanssa», sanoi seurueen nuorin, nainen jolla oli lyhyt oranssi, päivänkakkarakuvioinen mekko, ja vaatteen alta näkyivät niskaan sidotut uimapuvun nauhat. Naisen tukka oli värjätty siniseksi (tarjoilija himoitsi juuri sitä sävyä) ja kietaitu taakse tahmeaksi, märeksi ja epäsiistiksi sykeröksi. Hänen käsivarsiaan peitti ohut, hiekkainen aurinkovoidekalvo, aivan kuin hän olisi tullut vasta hetkeä aikaisemmin rannalta, vaikka rannikolle oli ainakin neljänkymmenen minuutin ajomatka. »Ehkä isä kilahti. Ehkä hän lopultakin kilahti.»

»Lopettakaa nyt kumpikin», sanoi toinen nainen, ja tarjoilija tunnisti hänet kanta-asiakkaaksi: ekstraiso, ekstrakuuma soijamaitoon tehty flat white -kahvi. Hänen nimensä oli Brooke. Brooke eellä. Asiakkaan nimi kirjoitettiin kahvimukin kanteen, ja tuo nainen oli kerran huomauttanut epäroiden mutta tiukasti, kuin ei mahtaisi itselleen mitään, että nimen lopussa piti olla e-kirjain.

Hän oli kohtelias mutta vähäpuheinen ja yleisesti ottaen hiukan stressaantunut, kuin tietäisi aina ennalta, että päivä menisi pieleen. Hän maksoi viiden dollarin setelillä ja jätti aina viidenkymmenen sentin kolikon tippipurkkiin. Hänellä oli joka päivä samat vaatteet: tummansininen pikeepaita, sortsit, sukat ja lenkkarit.

Nyt hänellä oli viikonloppuasuu, hame ja toppi, mutta hän näytti siltä kuin olisi lomalla armeijasta, tai ehkä hän oli liikunnanopettaja, joka ei halunnut kuulla sanaakaan krampeista.

»Isä ei ikinä tekisi pahaa äidille», hän sanoi sisarelleen. »Ei ikinä.»

»Herranen aika, ei tietenkään. En ole tosissani!» Sinitukkainen tyttö nosti kätensä, tarjoilija pani merkille ryppyisen ihon silmien ja suun ympärillä ja tajusi, ettei asiakas ollutkaan nuori vaan pukeutui nuorekkaasti. Hän oli keski-ikäinen nainen valepuvussa. Kaukaa katsoen häntä olisi voinut luulla kaksikymppiseksi, mutta läheltä arvioiden hän oli ehkä neljäkymmenen. Se tuntui huiputukselta.

»Äidin ja isän avioliitto on tosi vahvalla pohjalla», sanoi Brooke eellä, ja jokin hänen kiukkuisen kunnioittavasti kohonneessa äänessään sai tarjoilijan ajattelemaan, että konservatiivisista vaatteistaan huolimatta hän saattoi olla seurueen nuorin.

Paremmän näköinen veli katsoi häneen kysyvästi. »Kasvoimmeko me samassa talossa?»

»En minä tiedä. Miten mahtaa olla? Minä en nimittäin nähnyt koskaan mitään merkkejä väkivallasta... tarkoitan, voi luoja!»

»En ole sellaista epäillytkään. Sanon vain, että joku muu voi epäillä.»

Sinitukkainen nainen nosti päätään ja kohtasi tarjoilijan katseen. »Voi anteeksi! Emme ole vielääkään katsoneet!» Hän otti laminoidun ruokalistan.

»Ei se mitään», tarjoilija vastasi. Hän halusi kuulla lisää.

»Olemme kaikki vähän tolaltamme. Äitimme on kadoksissa.»

»Voi ei. Sehän on... huolestuttavaa?» Tarjoilija ei tiennyt, miten olisi suhtautunut. Pöydässä istuvat eivät vaikuttaneet kovin huolestuneilta. Ja he olivat paljon häntä vanhempia – joten eikö heidän äitinsä ollut siis ihan tosi vanha? Tyyliin pieni vanha mummeli. Miten pieni vanha mummeli saattoi kadota? Oliko hän dementoitunut?

Brooke eellä säpsähti. Hän sanoi sisarelleen: »Älä väitä ihmisille sellaista.»

»Anteeksi. Äitimme on *mahdollisesti* kadonnut», sinitukkainen nainen korjasi. »Olemme hukanneet äitimme tilapäisesti.»

»Kannattaa palata omia jälkiä taaksepäin.» Tarjoilija meni vitsiin mukaan. »Missä näitte hänet viimeksi?»

Pöytään laskeutui kiusallinen hiljaisuus. Kaikki katsoivat tarjoilijaa samanlaisin, kostein ruskein silmin ja vakava ilme kasvoillaan. Kaikkien ripset olivat niin tummat, että silmät näyttivät rajatuilta.

»Arvaa mitä, olet aivan oikeassa. Juuri se meidän täytyy tehdä.» Sinitukkainen nainen nyökkäsi hitaasti, kuin ottaisi tarjoilijan heiton vakavasti. »Palattava omia jälkiämme taaksepäin.»

»Otamme kaikki omenacrumblea kermavaahdon kera», keskeytti veljeksistä tasokkaampi. »Ja kerromme sitten, mitä ajattelemme.»

»Hyvä juttu.» Nuhjuisen näköinen veli naputti ruokalistalla pöydän reunaa.

»Ai, aamiaiseksi, vai?» sanoi Brooke eellä, mutta hymyili vinosti kuin jollekin omenacrumbleen liittyvälle sisäpiirin vitseille. Sitten kaikki antoivat listat takaisin helpottuneeseen se siitä sitten -tyyliin, jolla listat aina palautetaan, iloisena siitä että niistä pääsee eroon.

Tarjoilija kirjoitti lehtiöonsä *4 x omenacr* ja suoristi listapinon.

»Hei kuulkaa», nuhjuisempi veli sanoi. »Onko kukaan soittanut *hänelle?*»

»Saako olla kahvia?» tarjoilija kysyi.

»Kaikille long black», sanoi laadukkaampi veli, ja tarjoilija haki katsekontaktia Brookeen eellä antaakseen hänelle tilaisuuden sanoa: Ei, se ei ole minun makuuni, juon aina ekstraisen, ekstrakuuman flat whiten soijamaidolla, mutta nainen keskittyi vastaamaan veljelleen. »Tietysti olemme soittaneet hänelle. Miljoona kertaa. Olen lähettänyt tekstiviestejä. Olen lähettänyt sähköpostia. Etkö sinä ole?»

»Siis neljä long blackia, niinkö?» tarjoilija kysyi.

Kukaan ei vastannut.

»Selvä, siis neljä long blackia.»

»En tarkoittanut äitiä. Vaan *häntä.*» Nuhjuinen veli pani kyynärpänsä pöydälle ja painoi sormenpäillä ohimoitaan. »Savannahia. Onko kukaan yrittänyt ottaa yhteyttä häneen?»

Tarjoilijalla ei ollut enää mitään syytä jäädä pöydän viereen salakuuntelemaan.

Oliko Savannah yksi sisaruksista? Miksi hän ei ollut täällä tänään? Oliko hän perheen musta lammas? Tuhlaajatytär? Senkö takia nimi tuntui laskeutuvan pahaenteisesti seurueen ylle? Ja *oliko* kukaan soittanut hänelle?

Tarjoilija meni tiskille, läimäytti kelloa kämmenellään ja löi seurueen tilauksen pöytään.

2

Edellinen syyskuu

Kello oli melkein yksitoista koleana tuulisena tiistai-iltana. Kalpeanpunaiset kirsikankukat pyyhälsivät ja kieppuivat ilmassa, kun taksi mateli peruskorjattujen vanhojen talojen ohi. Jokaisen talon pihatiellä oli verrattain hieno henkilöauto ja jalkakäytävän reunassa näpsäkkä kolmikko erivärisiä, pyöriellä liikuteltavia jäteastioita. Taksin ajovalot osuivat opossuomiin, joka kipitti hiekkakivimuurin yli. Pieni koira rähähti kerran ja vaiken. Ilma tuoksui puun savulta, leikatulta nurmikolta ja hitaasti kypsytetyltä lampaalta. Useimmat talot olivat pimeitä lukuun ottamatta valvontakameroiden valpasta tuiketta.

Talossa numero yhdeksän Joy Delaney täytti tiskikonetta ja kuunteli samalla *Migreenimiehen podcastin* uusinta jaksoa upeilla uusilla langattomilla kuulokkeilla, jotka oli saanut pojaltaan syntymäpäivälahjaksi.

Joy oli pienikokoinen, jäntevä, energinen nainen, jonka kiiltävä valkoinen tukka ulottui olkapäille. Hän ei muistanut koskaan varmasti, oliko kuusikymmentäkahdeksän- vai kuusikymmentäyhdeksänvuotias, ja soi itselleen joskus senkin ajatuksen, että saattoi olla vasta kuusikymmentäseitsemän. (Hän oli kuusikymmentäyhdeksänvuotias.) Nyt hänellä oli yllään farkut, musta villatakki raidallisen T-paidan päällä ja villasukat. Ilmeisesti hän oli »upea ikäisekseen». Kauppojen nuoret ihmiset sanoivat usein niin. Joyn teki aina mieli sanoa:

»Et tiedä ikääni, herttainen typerys, joten miten osaat sanoa, että olen upea ikäisekseni?»

Hänen miehensä, Stan Delaney, istui olohuoneessa lepo-tuolissaan, jääpussi kummankin polven päällä, katsoi dokumenttia maailman suurimmista silloista ja mussutti pake-tillista makealla chilillä maustettuja keksejä, joita kastoi tuorejuustodippiin.

Heidän iäkäs staffordshirebullterrierinsä, Steffi (se oli saanut nimensä Steffi Grafin mukaan, koska oli ollut pentuna nopsajalkainen), istui keittiössä Joyn vieressä ja pureskeli vai-vihkaa sanomalehden riekaletta. Viimeksi kuluneen vuoden aikana Steffi oli alkanut pakkomielleisesti pureskella kaikkia talosta löytämiään papereita, ja kaikesta päätellen se oli koi-rilla jonkinlainen psyykinen oire, joka saattoi aiheutua stres-sistä, joskaan kukaan ei tiennyt, mistä Steffi olisi voinut stres-saantua.

Steffin paperin pureskelu oli kuitenkin siedettävämpää kuin naapurin Caron Otis-kissan touhu – se oli nimittäin alka-nut näpistää vaatteita kujan varrella olevista taloista, ja nöy-ryyttävää kyllä, Otis näpisti myös alusvaatteita, joita Caro ei sitten kehdannut palauttaa omistajille, siis muille kuin Joylle.

Joy tiesi näyttävänsä alienilta valtavat kuulokkeet päässä, mutta siitä hän vähät välitti. Hän oli rukoillut lapsiaan vuosien ajan olemaan hiljaa, mutta nykyään hän ei kestänyt äänettö-myyttä. Hiljaisuus ulvoi hänen niin sanotussa tyhjässä pesäs-sään. Joyn pesä oli ollut tyhjä jo monta vuotta, ja hänen olisi pitänyt tottua siihen, mutta he olivat myyneet yrityksensä edellisenä vuonna, ja tuntui, kuin kaikki olisi loppunut, nyt-kähtänyt päätepisteeseen. Äänen kaipuussaan Joy oli tullut riippuvaiseksi podcasteista. Hän meni usein nukkumaankin kuulokkeet päässä ja antoi jutustelevan, lujan äänen tuudit-taa hänet ueneen.

Joylla itsellään ei ollut migreeniä, mutta hänen nuorim-malla tyttärellään oli, ja hän kuunteli Migreenimiehen pod-

castia saadakseen hyödyllisiä neuvoja, jotka voisi välittää Brookelle, mutta samalla se oli hänelle katumusharjoitus. Viime vuosina Joy oli katunut syvästi yliolkaista, kärsimätöntä suhtautumistaan Brooken lapsuusaikaisiin »päänsärkyihin», kuten niitä oli silloin nimitetty.

Katumus voisi olla muistelmieni teema, hän ajatteli yrittäessään asetella raastinraudan tiskikoneeseen paistinpannun viereen. *Katujan elämä*, kirjoittanut Joy Delaney.

Edellisenä iltana Joy oli ollut iltacollegen muistelmakurs- sin ensimmäisellä tunnilla. Hän ei halunnut kirjoittaa muis- telmiaan, mutta Caro halusi, ja hän oli lähtenyt seuraksi. Leskeksi jäänyt Caro oli ujo eikä halunnut mennä yksin. Joy auttaisi häntä hankkimaan tuttavvia (hän oli jo bongan- nut erään sopivan ehdokkaan) ja jäisi sitten pois. Opettajan mukaan muistelmien kirjoittaminen aloitettiin valitsemalla teema, ja sen jälkeen tarvitsi vain kerätä teemaan sopivia jut- tuja. »Teema voisi olla vaikka 'Vietin lapsuuteni köyhällä alueella, mutta katsokaa minua nyt'», opettaja sanoi, ja mit- tilaushousuihin ja helmikorvakoruihin sonnustautuneet rouvat nyökkäsivät vakavina ja kirjoittivat upouusiin muisti- kirjoihinsa *köyhä alue*.

»No, ainakin sinun muistelmiesi teema on päivänselvä», Caro sanoi Joylle kotimatalla.

»On, vai?» Joy vastasi.

»Se on *tennis*. Sinun teemasii on tennis.»

»Ei se ole mikään teema», Joy sanoi. »Teema on sellainen kuin esimerkiksi 'kosto' tai 'vaikeuksien kautta voittoon' tai –»

»Voisit panna muistelmien nimeksi *Peli, erä ja ottelu: Tennisperheen tarina*.»

»Mutta sehän... emme me ole tennistähtiä», Joy sanoi. »Pidimme vain tenniskoulua ja pyöritimme paikallista tennisklubia. Emme ole mikään Williamsin perhe.» Syystä tai toisesta Caron sanat tuntuivat Joysta ärsyttäviltä. Jopa loukkaavilta.

Caro näytti kummastuneelta. »Mitä sinä nyt höpiset? Tennis on teidän perheenne intohimo. Ainahan sitä sanotaan: 'Seuraa intohimoasi!' Sen kuullessani ajattelen, että kunpa minullakin olisi jokin intohimo. Niin kuin Joylla.»

Joy vaihtoi puheenaihetta.

Nyt hän nosti katseensa tiskikoneesta ja muisti, kuinka Troy oli seissyt pienenä poikana tässä samassa keittiössä ja pitänyt mailaa kuin asetta, kasvot kiukusta punehtuneina, kauniit ruskeat silmät tulvillaan syytöstä ja kyyneliä, joita hän ei halunnut vuodattaa, ja huutanut: »*Vihaan tennistä!*»

»Oi, pyhäinhäväistystä!» Amy oli sanonut, koska sisarus-sarjan vanhimpana hänen osansa oli perheriitojen pukeminen sanoiksi, ja siinä roolissa hän käytti vaikeita sanoja, joita muut lapset eivät ymmärtäneet. Kuopus Brooke, joka oli vielä pieni ja suloinen, oli purskahtanut väistämättä itkuun, ja Loganin ilme oli muuttunut tyhjäksi ja juroksi.

»Et sinä vihaa tennistä», Joy oli sanonut Troylle. Se oli käsky. Joy oli tarkoittanut: *Troy, sinä et voi vihata tennistä.* Hän oli tarkoittanut: *Minulla ei kerta kaikkiaan ole aikaa eikä voimia sinun tennisvihaasi.*

Joy ravisti kevyesti päätään karkottaakseen muiston ja yritti taas keskittyä podcastiin.

»... *sahalaitakuvio näkökentässä, kirkkaat pisteet, aurallista migreenistä kärsivien mukaan...*»

Todellisuudessa Troy ei ollut vihannut tennistä. Monet perheen onnellisimmista muistoista olivat tenniskentältä. Samoin monet pahimmista muistoista, mutta hei, Troy *pelasi* vieläkin. Jos hän olisi tosissaan vihannut tennistä, hän ei pelaisi sitä yli kolmekymmentävuotiaana.

Oliko tennis Joy'n elämän *teema*?

Carohan saattoi olla oikeassa. Joy ja Stan eivät olisi ehkä koskaan tavanneetkaan ilman tennistä.

Yli puoli vuosisataa sitten. Syntymäpäiväjuhlissa pienessä, tupaten täydessä talossa. Päät ponnahtelivat Hot Butterin

Popcornin tahdissa. Kahdeksantoistavuotias Joy puristi viinilasinsa paksua vihreää jalkaa. Lasi oli ääriä myöten täynnä lämmintä Mosellea.

»Missä Joy on? Sinun täytyy tavata Joy. Hän voitti äsken ison turnauksen.»

Sanat hajottivat tiiviin puolipiirin, jonka keskellä seisoi poika selkä seinää vasten. Hän oli oikea jättiläinen, mielettömän pitkä ja leveäharteinen, valtava musta ja kihara tukka-pekko oli sidottu poninhännälle, toisessa kädessä oli tupakka ja toisessa oluttölkki. Seitsemänkymmentäluvulla urheilijapojatkin saattoivat polttaa kuin korsteenet. Pojalla oli hymykuoppa, joka tuli näkyviin vain silloin kun hän näki Joyn.

»Pitäisi ottaa joskus erä tai pari», poika sanoi. Joy ei ollut koskaan kuullut sellaista ääntä kenelläkään oman ikäluokansa pojalla. Se oli niin matala ja verkkainen, että siitä väännettiin vitsejä ja sitä yritettiin matkia. Stanin sanottiin kuulostavan Johnny Cashilta. Hän ei tehnyt sitä tahallaan. Hänellä nyt vain sattui olemaan sellainen ääni ja puhetapa. Stan puhui vähän, mutta kaikki hänen sanomansa kuulosti tärkeältä.

Joy ja Stan eivät olleet juhliassa ainoat tenniksenpelaajat, mutta he olivat ainoat mestarit. Se oli kohtalo, yhtä väistämätön kuin saduissa. Jos he eivät olisi tavanneet sinä iltana, he olisivat joka tapauksessa tavanneet myöhemmin. Tennismaailma oli pieni.

He pelasivat ensimmäisen ottelunsa samana viikonloppuna. Joy hävisi 6–4, 6–4 ja menetti heti sen jälkeen Stanille myös neitsyytensä, vaikka äiti oli teroittanut hänelle, kuinka tärkeää oli pidettyä seksistä, jos joskus ihastuisi johonkuhun poikaan: »Miksi ostaisi lehmän, kun maitoa saa ilmaiseksi?» (Joyn tyttäret *kirkuivat* kuullessaan sitaatin.)

Joy sanoi Stanille, että oli mennyt tämän kanssa sänkyyn vain hänen syöttönsä takia. Se oli *suurenmoinen*. Joy ihaili sitä vieläkin ja odotti sekunnin murto-osaa, jolloin aika pysäh-

tyi, ja Stan muuttui pelaajan patsaaksi: selkä kaarella, pallo ilmassa, maila pään takana ja sitten... *pam.*

Stan sanoi menneensä Joyn kanssa sänkyyn vain tämän tiukan lentolyönnin takia, ja jatkoi sitten matalalla verkkaisella äänellä hänen korvaansa: Ei, se ei ole totta, lentolyöntisi kaipaa hiomista, tulet liian lähelle verkkoa, ja menin kanssasi sänkyyn sen takia, että halusin sääriesi kietoutuvan selkäni ympärille heti, kun näin ne, ja Joy oli haltioissaan, koska se oli hänestä hirveän tuhmaa ja runollista, joskaan hän ei pitänyt siitä, että hänen lentolyöntiään arvosteltiin.

»... *se vapauttaa aivojen välittäjäaineita...*»

Joy katsoi raastinrautaa. Se oli porkkanan peitossa eikä tulisi koneessa puhtaaksi. Hän huuhteli raastinraudan altaassa. »Miksi hoidan tässä sinun hommiasi?» Joy kysyi tiskikoneelta ja ajatteli, kuinka oli ennen astiapesukoneiden aikaa seissyt saman altaan edessä kumihanskakädet kuumassa pesuveudessa, vieressä pilvenpiirtäjän korkuinen pino likaisia lautasia.

Menneisyys oli viime aikoina kolaroinut hänen nykyhetkensä kanssa. Eilen hän oli herännyt päivätorkuilta paniikissa ja kuvitellut, että oli unohtanut hakea jonkun lapsistaan koulusta. Kesti hetken, ennen kuin hän muisti, että kaikki hänen lapsensa olivat jo aikuisia: täysikasvuisia ihmisiä joilla oli ryppyjä ja asuntolainaa, loppututkintoja ja matkasuunnitelmia.

Se sai Joyn miettimään, oliko hänellä dementia. Hänen ystävänsä Linda oli töissä hoivakodissa ja kertoi, että paikan läpi pyyhkäisi aina koulutuntien päättymisaikaan levottomuuden aalto, kun vanhat naiset hermostuivat varmoina siitä, että heillä oli kiire hakemaan aikoja sitten aikuistuneita lapsiaan koulusta. Sen kuuleminen oli nostanut kyynelet Joyn silmiin, ja nyt hänelle itselleen oli käynyt juuri samoin.

»On mahdollista, että ylivertainen älyni peittää dementiaoireeni», Joy oli sanonut Stanille.

»Enpä voi sanoa huomanneeni», Stan vastasi.

»Dementiaoireitako? Vai ylivertaista älyäni?»

»Ei dementia ole sinun tapauksessasi mitään uutta», Stan oli sanonut ja häipynyt paikalta. Todennäköisesti hän meni kiipeämään tikkaita, koska pojat olivat sanoneet, että seitsemänkymppinen oli liian vanha kiipeilemään, joten Stan keksi mielellään tekosyitä nousta tikapuille.

Edellisenä iltana Joy oli kuunnellut hyvin informatiivista podcastia nimeltä *Dementikon elämää*.

Raastinrauta ei suostunut asettumaan tiskikoneeseen pais-
tinpannun viereen. Joy tarkasteli kumpaakin esinettä. Tun-
tui, että tämä oli tehtävä joka hänen piti pystyä ratkaisemaan.

»... saa aikaan muutoksia verisuonien koossa...» sanoi Migreenimies.

Siis mitä? Joyn pitäisi kelata podcast alkuun ja aloittaa uudestaan.

Hän oli kuullut, että eläkkeelle jääminen sai aivotoiminnot rappeutumaan nopeasti. Ehkä tässä oli kyse juuri siitä. Hänen otsalohkonsa oli surkastumassa.

He olivat ajatelleet olevansa valmiita eläkkeelle. Tennis-
koulun myyminen tuntui itsestään selvältä seuraavalta askelelta
elämässä. He eivät voineet toimia valmentajina loputtomiin,
eikä kukaan lapsista ollut halukas jatkamaan liiketoimintaa.
Tosiasiassa he olivat loukkaavan välinpitämättömiä. Stan oli
vaalinut vuosikausia villiä unelmaa siitä, että Logan ottaisi
firman hoidettavakseen: hänellä oli vanhanaikainen ajatus
vanhimmasta pojasta, josta tulisi hänen ylpeä seuraajansa.
»Logan olisi hieno valmentaja», Stan oli mutissut. »Hänellä
on oikea ote. *Todella* oikea ote.»

Logan parka oli näyttänyt aivan kauhistuneelta, kun Stan
oli ehdottanut epäröiden, että tämä ehkä haluaisi ostaa fir-
man. »Hän ei ole järin innostunut, vai mitä?» Stan oli toden-
nut Joylle, ja Joy oli ärähtänyt hänelle koska ei sietänyt sitä,
että hänen lapsiaan arvosteltiin, ei varsinkaan silloin kun
arvostelu oli aiheellista.

Niinpä he myivät firmansa. Hyville tyypeille hyvään hintaan. Joy ei ollut arvannut, että se olisi näin kova menetys. Hän ei ollut tajunnut, kuinka suuresti Delaneyn Tennisakatemia määritteli heitä. Keitä he olivat nyt? Vain yksi lukemattomista suurten ikäluokkien pariskunnista.

Luojalle kiitos siitä, että he pystyivät jatkamaan pelaamista. Heidän tuorein palkintonsa oli sivupöydällä painavana ja korskeana, valmiina pullistelemaan kun kaikki olisivat koolla isänpäivänä. Stanin polvet maksoivat nyt voitosta, mutta he olivat näyttäneet kahdelle tekniikaltaan loistavalle pelaajalle: Joy ja Stan olivat hallinneet verkkoa, hyökänneet keskellä eivätkä olleet herpaantuneet hetkeksikään. Homma oli yhä hanskassa.

Turnausten lisäksi Joy ja Stan pelasivat vieläkin maanantai-illan tennistapaamisissa, jotka Joy oli pannut alulle vuosia sitten, joskin viime aikoina sekin oli alkanut masentaa, koska väkeä kuoli kuin karpäsiä. Puoli vuotta sitten Dennis Christos oli heittänyt henkensä kentällä pelatessaan vaimonsa kanssa Joyta ja Stania vastaan. Se oli ollut hirveän traumaattista. Joy uskoi, että Dennisin sydän ei ollut kestänyt jännittävää ajatusta Stanin syötön murtamisesta. Hän syytti hiljaa mielessään Stania siitä, että tämä oli saanut Dennisin pitämään sitä mahdollisena. Hän oli päästänyt pelin tahallaan ja omaksi huvikseen tilanteeseen 40–0. Joy joutui käyttämään runsaasti tahdonvoimaansa ollakseen sanomatta: »Stan, sinä tapoit Dennis Christoksen.»

Totuus oli, että Joy ja Stan eivät sopineet eläkeläisiksi. Heidän kuusiviikkoinen unelmalomansa Eurooppaan oli ollut katastrofi. Jopa Wimbledon. Varsinkin Wimbledon. Kun kone viimein laskeutui Sydneyyn, kumpikin oli ollut sekaisin helipotuksesta, vaikka he eivät olleet tunnustaneet sitä kenellekään, eivät ystävilleen eivätkä lapsilleen, eivät edes toisilleen.

He kokeilivat joskus juttuja, joita heidän eläkeläisystävänsä harrastivat, esimerkiksi »kivaa päivää rannalla». Joy loukkasi

»Sähäkkää perhedraamaa ja psykologista jännitystä.»

– The Guardian

Kilpailuhenkisessä Delaneyn perheessä kaikki rakastavat toisiaan. Paitsi silloin, kun tahtovat tappaa toisensa.

Stanilla ja Joylla on maineikas tennissakatemia, neljä aikuista lasta ja edessä kultaiset vuodet. Lapset ovat menestyneitä, ainakin melkein – kukaan ei näet ole saavuttanut sitä, mitä vanhemmat kaikkein eniten haluavat.

Kun Joy-äiti sitten katoaa oudosti, ilkeät kielet alkavat kalkattaa. Mitä salaisuuksia ärsyttävän täydellisen pariskunnan liittoon kätkeytyy? Entä miksi Stanilla on raapimisjäljet kasvoissaan? Ja kuka on tuntematon tyttö, joka ilmestyi eräänä iltana mukiloituna vanhempien ovelle? Perheen lapset näkevät vanhempiansa suhteen ja koko sukuhistoriansa nyt uusin, pelokkain silmin.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47881-3